

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-20

القاضي سليم جبران
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט סלים ג'ובראן
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

ירושלים, י' בכסלו התשע"ד
13 בנובמבר 2013

תר"מ 225/20
תר"מ 226/20
תר"מ 227/20

העותר: מר מנשה סמירה

נגד

- המשיבים: 1. מר דור שור – ראש מועצה אזורית באר טוביה
2. מועצה אזורית באר טוביה
3. גבי חן טהר (משיבה 3 בתר"מ 226/20)

שלוש עתירות למתן צו מניעה על פי סעיף 17ב לחוק הבחירות
(דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

החלטה

1. לפניי שלוש עתירות, שאדון בהם יחדיו נוכח זהות הצדדים, בהם מבקש העותר כי יינתן מספר צווי מניעה נגד המשיבים.
2. בתר"מ 225/20, מלין העותר נגד שלטי חוצות מטעם המשיבה 2, אשר מהווים לטענתו תעמולה אסורה למען המשיב 1 תוך שימוש בנכסי ציבור בניגוד לסעיף 2א לחוק הבחירות. במסגרת זאת, מציין הוא ארבעה שלטים הכוללים את הכיתובים הבאים: "כאן יוקם מועדון יישובי"; "כאן ייסלל כביש עוקף"; "כאן יוקם מבנה 14 כיתות"; "כאן יוקם מרכז ספורט ופנאי אזורי". לטענתו, "המסרים אשר בשלטי החוצות הנ"ל הינם מסרים פוליטיים מוסווים, אשר משתמע מהם כי משיבה 2 מבצעת כביכול פעילות חיובית ולמען רווחת תושבי המועצה, אולם בדיעבר מהווה מעשה זה כתעמולת בחירות אסורה של העומד בראשה של משיבה 2, הלא הוא משיב 1" (סעיף 4ד לעתירה).

עמוד 1 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون, أورشليم القدس, 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

3. בשולי הדברים, טוען העותר כי המשיבים לא הקצו באופן מספק מקומות בשטח המועצה לתליית תעמולת בחירות, "משכך, העותר יטען כי החוק אוסר על הפליה בין מתמודדים בבחירות בפרסום ע"ג שלטי חוצות" (סעיף 9 לעתירה). בנוסף, טוען הוא כי היועץ המשפטי של המשיבה 2 ענה למכתב ההתראה ששלח טרם הגשת העתירה, עובדה המהווה בעצמה הפרה של סעיף 2א לחוק הבחירות.

4. המשיבים, מנגד, טוענים כי דין העתירה להידחות. במסגרת זאת, מעלים הם מספר טענות סף כדוגמת חוסר ניקיון כפיים (לטענתם, העתירה הוגשה משום "צורך פוליטי עז של העותר לנגח את ראש המועצה" (סעיף 1.2 לתשובה), ולשם פרסום עצמי והתמודדות שלו בבחירות הקרובות), העובדה כי העותר בעצמו תולה שלטי תעמולה במקומות אסורים, ועוד. לגופם של דברים, טוענים הם כי השלטים אינם נושאים את שמו או תמונתו של המשיב 1, והם מהווים מידע אינפורמטיבי לטובת התושבים בלבד. לטענתם, לקבלת טענתו של העותר "יכולות להיות לה השלכות נכבדות על שילוט של רשויות מקומיות אחרות בכל רחבי הארץ" (סעיף 3.6 לתשובה). עוד מוסיפים המשיבים בהקשר זה ואומרים כי "אולי אף נפליג ונאמר כי עצם ביצוע הפרויקט בימים אלה, קרי עצם השימוש בסמכויותיה ובתפקידיה הציבוריים של המועצה כרשות לטובת כלל ציבור התושבים, מהווה תעמולת בחירות 'עקיפה' אסורה?! האם יעלה על הדעת לומר כי ביצוע פרויקטים הוא בבחינת העברת 'מסרים פוליטיים מוסוויים לתושבים?! דומנו, כי האבסורד וחוסר ההיגיון נגלים על פני הדברים" (סעיף 3.7 לתשובה).

5. בנוסף, לעניין טענתו בדבר אפליה בהקצאת אזורים לתליית תעמולת בחירות, טוענים הם כי בכל אחד מישובי המועצה מספר לוחות מודעות למען תעמולת בחירות. לעניין התגובה למכתב ההתראה שנשלח על ידי היועץ המשפטי של המשיבה 2, טוענים הם כי העותר פנה במכתבו באופן ישיר, ובנוסף כי מענה על פניות מעין אלה הוא במסגרת סמכותו של היועץ המשפטי של המועצה האזורית.

6. בתר"מ 226/20, טוען העותר כי רכזת התרבות של המועצה האזורית (המשיבה 3 בעתירה זו), מקיימת תעמולה אסורה לטובת המשיב 1. במסגרת זאת, מפנה הוא למספר פרסומים מטעמה בדף הפייסבוק האישי שלה. עוד טוען הוא כי "בבירור שעשה העותר מול המשיבים ובמעמד נציג משרד הפנים הממונה על הבחירות במועצה, נאמר לעותר כי המשיבה 3 הגיעה לאחרונה להסדר (תמוה לכשעצמו) עם משיבה 2 לפיה היא פורשת מעבודתה אצל משיבה 2 אלא היא תשוב לעבודה ביום 25.12.2013 (יממה אחרי יום

הבחירות) (סעיף 5 ב לעתירה). עוד מציין הוא כי על אף אותו הסדר, התברר לו כי המשיבה 3 ממשיכה בעבודה כרכות תרבות במועצה האזורית. כמו כן, מציין הוא כי עובדת נוספת של המועצה האזורית, עלתה לבמה במהלך מופע, ו"הרעיפה דברי שבח והלל לכבודו ראש המועצה המכהן, הוא המשיב 1, על 'תרומתו' לכאורה לאירועי התרבות שמתקיימים במועצה" (סעיף 6 לעתירה). כמו כן, מציין העותר עובדת נוספת אשר לטענתו משתתפת באירועי הבחירות של המשיב 1.

7. המשיבים, מנגד, טוענים כי דין העתירה להידחות. במסגרת זאת, העלו טענות סף דומות לאלו שהועלו בתר"מ 225/20. לגופם של דברים, טוענים הם כי מזכיר המועצה האזורית וועדת הבחירות הוציא הנחיות מפורטות בדבר האיסור על שימוש בעובדי ציבור בתעמולת בחירות. לעניין המשיבה 3, טוענים הם כי היא אינה עובדת ציבור, אלא נותנת שירותים חיצוניות למועצה, ומאז יום 1.11.2013 הקפאה את מתן שירותיה. לעניין שתי העובדות הנוספות, טוענים הם כי הן לא צורפו לעתירה, והטענות לגביהן נטענו ללא כל ביסוס עובדתי.

8. בתר"מ 227/20, טוען העותר כי נודע לו שנציגים מטעם המועצה האזורית מראיינים תושבים, במטרה להוציא חוברת בשם "אז והיום", אשר לטענתו יש חשש כי תכלול תעמולת בחירות אסורה למען המשיב 1 תוך שימוש אסור בכספי ציבור. המשיבים, מנגד, טוענים כי דין העתירה להידחות. זאת, משום שפרויקט "אז והיום" "הינו פרויקט עיתונאי מקצועי ואין בינו לבין תעמולת בחירות או בינו לבין ראש המועצה דבר וחצי דבר" (סעיף 3.3 בתשובה). כמו כן, הפרויקט נמצא בשלב ראשוני של איסוף חומרים.

המסגרת הנורמטיבית

9. סעיף 2א לחוק הבחירות קובע איסור שימוש בכספי ציבור "בקשר עם תעמולת בחירות". הקביעה אם פרסום הוא בגדר תעמולת בחירות נקבע על פי מבחן הדומיננטיות (בג"ץ 869/92 זוילי נ' יו"ר וועדת הבחירות המרכזית, פ"ד מו(2) 692, 704 (1992)). ככל שמועד הבחירות קרוב יותר למועד פרסום, ניטה יותר לדעה כי מטרתו הדומיננטיות היא להשפיע בעקיפין על הבוחר.

10. לשם ההכרעה במבחן הדומיננטיות בתקופה זו יבחנו בין היתר השאלות האם עסקינן בפעולה שגרתית של הרשות או בפעולה ייחודית וחד פעמית, מה היקף ההשפעה

הצפוי של הפעולה על הבוחרים, ומה חשיבות התכלית האחרת העומדת בבסיס הפעולה והמחייבת את קיומה בסמיכות לבחירות (ראו: תר"מ 26/20 פרס נ' אבוטבול (10.7.2013)). עוד יוזכר בהקשר זה כי בתקופה של ששת החודשים טרם הבחירות נדרש אישורו של היועץ המשפטי לעירייה לכל פרסום המבוצע מטעמה (ראו: תר"מ 33/20 קוניק נ' בן שחר (15.7.2013)).

11. לכך יש להוסיף ולציין כי לגישתי, יש לנקוט בכל הנוגע לתעמולת בחירות אסורה בגישה מחמירה, ולא לאפשר את פרסומו – בבחינת "אם יש ספק אין ספק" (ראו: תר"מ 15/20 זוידי נ' בוטקילה פסקה 5 (13.6.2013)).

דיון והכרעה

12. תר"מ 225/20 – דין העתירה להתקבל בחלקה. הבחירות במועצות האזוריות יתקיימו בחודש הבא, ובמהלך תקופה זו, יש להקפיד על חוק הבחירות באופן דווקני. וודאי בעניינים הקשורים לעיקרון השוויון בבחירות, כדוגמת שימוש לרעה במשאבי ציבור על ידי ראש מועצה מכהן. במסגרת זאת, לא מצאתי כי קיים ערך אינפורמטיבי בשלטים שצירף העותר כנספחים לעתירה. מנגד, לגישתי, שלטים המכריזים על הישגי המועצה האזורית במועד זה, מבקשים לקשור בין הישגי המועצה האזורית לעומד בראשה, ולפיכך הם פסולים (ראו: תר"מ 96/20 אברג'יל נ' דהרי (10.9.2013); תר"מ 99/20 סלע נ' חולדאי (15.9.2013)). לכך יש להוסיף כי אזכיר שלגישתי, "כאשר יש ספק אין ספק" בכל הנוגע לתעמולת בחירות. לפיכך, ניתן בזאת צו מניעה האוסר על המשיבים לפרסם פרסומים המהווים תעמולה אסורה תוך שימוש בכספי ציבור.

13. בהקשר זה, אציין כי לא מקובלת עליי תשובתם של המשיבים בעתירה זו, וודאי לא צורת ההתנסחות המתלהמת. אכן, "אין בעובדה שעומדות להתקיים בחירות ברשות מקומית כדי לשתק את הפעילות השוטפת של הרשות ושל העומד בראשה" (תר"מ 64/18 הוכמן נ' הלוי (22.9.2008), השופט א' ריבלין)). אולם, מנגד, לא ניתן גם להתעלם גם מעובדה זו. אינני דורש מהמועצות האזוריות לשתק ולהפסיק את פעולתן בתקופה הסמוכה למועד הבחירות. כל מה שעליהן לעשות הוא לא לפרסם באופן אסור את הישגיהם באופן אסור בתקופה זו. הא ותו לא.

14. מנגד, יש לדחות את יתר טענותיו של העותר בעתירה זו. טענותיו בנוגע לשטחי פרסום מטעם העירייה נטענו בעלמא, וכך או כך – מבקש הוא להיבנות על סעיף 10ב לחוק הבחירות, שעניינו בפרסומים מסחריים ולא מטעם הרשות המקומית (ראו: תר"מ 29/20 צילקר נ' עיריית אשדוד (22.7.2013)). לעניין טענתו בנוגע לתגובה מטעם היועץ המשפטי של המועצה האזורית, קבעתי כבר בעבר כי לטענות מעין אלה רשאי ראש העיר להגיב באמצעות הרשות המקומית (ראו: תר"מ 48/20 גולן נ' שבירד (30.7.2013)).

15. תר"מ 226/20 – דין העתירה להידחות. האיסור הרחב החל על תעמולה פוליטית תוך שימוש בעובדי ציבור ודאי שאינו חל על כאלה שאינם עובדים כלל. העותר מציין בעצמו בעתירתו כי המשיבה 3 אינה בגדר עובדת בתקופה זו. בהקשר זה, אין נפקא מינה אם המשיבה תחזור אם לאו לעבודה לאחר תקופת הבחירות. כן אציין כי ספק גדול בעיניי אם נוכח התכליות בדבר האיסור על שימוש בעובדי ציבור לטובת תעמולת בחירות, ההגבלות בעניין זה אינן חלות גם על עובדי קבלן הנחזים לעובדי ציבור (השוו: תר"מ 44/20 מרציאנו נ' ניצן (5.8.2013)). לעניין שתי העובדות הנוספות שמציין העותר, טענותיו לעניין זה נטענו בעלמא, ובנוסף, הן לא צורפו כמשיבות לעתירה. לפיכך, יש לדחות את טענותיו לעניין זה (ראו: תר"מ 87/20 רשימת מהפך נ' דוכברגר (8.9.2013)).

16. תר"מ 227/20 – דין העתירה להידחות. העותר מלין בגין חוברת אשר עדיין לא פורסמה. בעת זו, מדובר בעניין תיאורטי בלבד (ראו: תר"מ 34/20 קמיל נ' מועצה מקומית מזכרת בתיה (14.7.2013)). רשמתי בפניי את הצהרת המשיבים כי החוברת לא תכלול תעמולה אסורה ותובא לאישור היועץ המשפטי טרם פרסומה.

17. סוף דבר, העתירה בתר"מ 225/20 מתקבלת בחלקה. העתירות בתר"מ 226/20 ו-227/20 נדחות כאמור לעיל. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י' בכסלו התשע"ד (13.11.2013).

סלים ג'ובראן
שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-20